

**PERSONAL FACTORS, MATERNAL ROLE ADAPTATION
AND POSTPARTUM DEPRESSION IN PRIMIPAROUS
ADOLESCENT MOTHERS**

SOMP HIT AMPHAI

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(MATERNITY AND NEWBORN NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2007**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยส่วนบุคคล การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา และภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอดในมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก (PERSONAL FACTORS, MATERNAL ROLE ADAPTATION AND POSTPARTUM DEPRESSION IN PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS)

สมพิศ อำไพ 4536810 NSMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดา และทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, Ph.D. (Nursing), เขวลักษณ์ เสรีเสถียร, พย.ค., รุ่งนภา ภาณีรัตน์, Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา และภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอด และศึกษาอำนาจในการทำนายของรายได้ของครอบครัว ความพร้อมในการมีบุตร ลักษณะครอบครัว และการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา ต่อภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอดในมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรกที่มาใช้บริการตรวจสุขภาพระยะหลังคลอด 4-6 สัปดาห์ ที่หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลมหาสารคามศรีเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลแม่และเด็ก ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่าง เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม 2548 จำนวน 100 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา และ แบบวัดภาวะซึมเศร้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 26 ของกลุ่มตัวอย่างมีภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระดับสูงทั้งโดยรวมและรายด้าน การปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดา สามารถทำนายภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอดได้ร้อยละ 15.3 ($p < .001$)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า มารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรกมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอด โดยเฉพาะมารดาที่มีการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาอย่างไม่มีประสิทธิภาพ พยาบาลควรประเมินปัจจัยเสี่ยงของการเกิดภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอดในมารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรก ส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นที่คลอดบุตรคนแรกสามารถปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาได้ เพื่อช่วยลดโอกาสเสี่ยงของการเกิดภาวะซึมเศร้าระยะหลังคลอด

PERSONAL FACTORS, MATERNAL ROLE ADAPTATION AND POSTPARTUM DEPRESSION IN PRIMIPAROUS ADOLESCENT MOTHERS

SOMP HIT AMPHAI 4536810 NSMN/M

M.N.S. (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)

THESIS ADVISOR: KOBKUL PHANCHAROENWORAKUL, Ph.D.,
YAOWALAK SERISATHIEN, D.N.S., RUNGNAPA PANITRAT, Ph.D.**ABSTRACT**

The purpose of this descriptive research was to describe maternal role adaptation and postpartum depression and to examine whether family income, readiness to have a child, type of family and maternal role adaptation can predict postpartum depression in primiparous adolescent mothers. The study sample consisted of 100 primiparous adolescent mothers who were attending the family planning unit for 4-6 weeks postpartum at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital, Nakornping Hospital, and Mother and Child Hospital, Health Promotion Center Region 10 during May to August, 2005. Data were collected by three self-administered questionnaires, i. e., the Demographic data questionnaire, Maternal role adaptation questionnaire, and the Center for Epidemiologic Studies-Depression (CES-D) Scale. Stepwise multiple regression was used for data analysis.

The results revealed that 26 percent of primiparous adolescent mothers experienced postpartum depression. Most adolescent mothers had a high score on maternal role adaptation, both in total and each aspect. Maternal role adaptation could predict postpartum depression in primiparous adolescent mothers at 15.3 percent ($p < .001$).

The results of this study indicate that primiparous adolescent mothers are at risk for postpartum depression, especially the mothers who had ineffective maternal role adaptation. Nurses should assess risk factors of postpartum depression. Enhancing the maternal role adaptation in primiparous adolescent mothers can help decrease maternal depression during postpartum period.

**KEY WORDS: POSTPARTUM DEPRESSION / MATERNAL ROLE
ADAPTATION / ADOLESCENT MOTHERS**

92 pp.